Online kinderrechten: van strategie naar implementatie

Position paper voor het rondetafelgesprek over sociale media en kinderrechten
Den Haag, 25 november 2026

Inleiding

Kinderen en jongeren zijn elke dag online. Veel platforms richten zich op hen, maar stellen hun veiligheid, gezondheid en ontwikkeling niet voorop. UNICEF Nederland juicht het daarom toe dat het kabinet in de strategiebrief van 5 oktober 2026 het waarborgen van kinderrechten in de online leefomgeving integraal vanuit regulering, voorlichting en hulpverlening benadert. De uitdaging is nu om de ambities en het beleid van het kabinet in de praktijk te brengen en digitale omgevingen aantoonbaar veilig en bevorderend voor de ontwikkeling van kinderen te maken.

Onze aanbevelingen

1. *Houd vast aan een integrale aanpak – gebaseerd op een effectieve combinatie van regulering, voorlichting en hulpverlening – om tot een veilige online leefomgeving te komen die positief bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren.*
2. *Stel bij de implementatie van deze benadering kinderrechten centraal en betrek kinderen en jongeren als partners. Van co-design bij het ontwerpen en aanpassen van online diensten tot inspraak bij het evalueren van beleid.*
3. *Stel een interdepartementaal uitvoeringsplan op om de uitvoering van beleid door de betrokken ministeries en uitvoeringsorganisaties te coördineren en te versnellen. En stel een programma-regisseur aan om dit plan te implementeren. Vanuit het samenwerkingsverband Jong & Online kan er meegedacht worden over het interdepartementaal uitvoeringsplan.*
4. *Werk het overkoepelende financieringsbeeld voor maatschappelijke organisaties – dat Minister van Weel voor 16 december 2026 zal presenteren – uit tot een totaaloverzicht van de middelen om een integrale aanpak te implementeren. Stel aan de hand van dit overzicht vast of er voldoende wordt geïnvesteerd en stuur bij waar nodig.*
5. *Evalueer jaarlijks samen met kinderen en jongeren of de integrale aanpak het beoogde effect heeft. Zorg dat bedrijven in dat kader openheid geven over de ervaringen van kinderen en jongeren op hun platforms en over hun inspanningen om hen te beschermen.*

Kinderrechten centraal bij overheid én bedrijven

Kinderrechten vormen voor het kabinet het uitgangspunt bij de strategiebrief van 5 oktober 2026. Het tot stand brengen van een veilige en gezonde digitale leefomgeving – die op een positieve manier bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren – vergt enerzijds aandacht voor risico's rond verslavend design, desinformatie, schadelijke content, cyber

pesten, uitbuiting en privacy. Anderzijds vraagt het om aandacht voor de kansen die de online leefwereld biedt als het gaat om ontwikkeling, creativiteit, spel, sociale verbondenheid, ontspanning, participatie en toegang tot informatie.

Het is in dat kader cruciaal dat bedrijven Kinder Impact Assements (KIAs) uitvoeren bij het ontwikkelen en aanpassen van diensten op het gebied van sociale media, AI chatbots en games. Voor overheidsbeleid is het belangrijk dat een kinderrechtentoets wordt uitgevoerd bij het ontwikkelen van beleid. Werken vanuit kinderrechten vraagt bovendien om een aanpak waarbij kinderen en jongeren als partner betrokken worden en structureel invloed kunnen uitoefenen op de online leefwereld. Denk daarbij aan co-design van online diensten, consultaties met betrekking tot beleid en regelgeving, een actieve rol bij het melden van excessen, en een vaste plek aan tafel bij evaluaties.

Integrale aanpak op basis van regulering, voorlichting en hulpverlening

Het kabinet zet een duidelijke basis neer voor een integrale aanpak om tot een veilige en gezonde online leefomgeving voor kinderen en jongeren te komen. Het is belangrijk om nu door te pakken en daadwerkelijk een breed pakket aan maatregelen te implementeren op het gebied van (1) regulering in de vorm van wetgeving, toezicht en handhaving; (2) voorlichting om kinderen en ouders weerbaarder te maken; en (3) hulpverlening om een vangnet te bieden als het misgaat. Een leeftijdsgrens – zoals voorgesteld in de EU Kids Act en in lijn met de Richtlijn Gezond Schermgebruik – is een van deze maatregelen. Een leeftijdsgrens biedt duidelijkheid aan kinderen en ouders, maar maakt de online leefomgeving niet veiliger. Het verkleint de kans wel dat kinderen onder een bepaalde leeftijdsgrens aan risico's worden blootgesteld.[1]

Effectieve en brede samenwerking nodig

Een integrale aanpak vergt de effectieve samenwerking van een groot aantal partijen. Als UNICEF Nederland pleiten we voor de volgende rolverdeling:

1. *De overheid* zorgt met wetgeving, toezicht, handhaving, regie en financiering voor de implementatie van de integrale aanpak. Dit vergt een intensieve samenwerking tussen ministeries. Hiertoe is in onze ogen een interdepartementaal uitvoeringsplan nodig en een programmaregisseur om toe te zien op de uitvoering van dit plan.
2. *Bedrijven* nemen hun verantwoordelijkheid door veilige diensten (safety by design) aan te bieden die op een positieve manier bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

[1] Zie de UNICEF webpagina Drawing a line in digital spaces: age-based restrictions of social media voor een overzicht uit oktober 2026 (rapid analysis - 2nd edition) van overheden van over de hele wereld die een leeftijdsgrens implementeren of overwegen. Inclusief een afweging van de voor- en nadelen van een leeftijdsgrens.

3. *Ouders en scholen* begeleiden kinderen en jongeren in de online leefwereld. Voorlichting van ouders en leerkrachten over veilig en gezond schermgebruik is in dat kader onontbeerlijk.
4. *Maatschappelijke organisaties en kennispartijen*, zoals verenigd in Jong & Online, zijn onmisbaar om de samenleving in beweging te krijgen, bedrijven en de overheid aan te spreken op hun verantwoordelijkheid, en de uitrol van innovatieve oplossingen te versnellen.

Financiering
De implementatie van een integrale benadering is alleen mogelijk als er voldoende middelen zijn om deze aanpak uit te voeren. Wij vragen ons als UNICEF Nederland in dat opzicht af of de ACM voldoende capaciteit heeft om haar rol als toezichthouder goed uit te voeren. En het baart ons zorgen dat er onvoldoende structurele financiering is voor een organisatie als Offlimits, die als Trusted Flagger een sleutelrol speelt bij het bestrijden van online misbruik.

Het overkoepelende financieringsbeeld voor maatschappelijke organisaties dat Minister van Weel (J&V) voor 16 december 2026 zal presenteren is nuttig, maar het geeft geen compleet beeld van de totale inzet van middelen bij een integrale aanpak. Het is noodzakelijk om dit financieringsbeeld verder uit te werken tot een totaaloverzicht van de uitgaven van alle betrokken ministeries op het gebied van regulering, voorlichting en hulpverlening. Om zo vast te kunnen stellen of er voldoende in een effectieve aanpak wordt geïnvesteerd en om gaten te dichten waar nodig.

Monitoring & evaluatie
Monitor en evalueer tot slot of beleid werkt voor kinderen en jongeren en stuur tijdig bij. Consulteer kinderen en jongeren daartoe actief en gebruik een dashboard met indicatoren op het gebied van hun veiligheid, welzijn, ontwikkeling, privacy, participatie en toegang tot informatie. Het is in dit kader ook belangrijk dat bedrijven openheid geven over de ervaringen van kinderen en jongeren op hun platforms en over de maatregelen die ze treffen om hen te beschermen.[2]

Contact
Mocht u vragen of opmerkingen over deze position paper hebben, dan kunt u contact opnemen met Donné van Engelen via dvanengelen@unicef.nl of 06-42835754.

[2] UNICEF komt eind 2026 met een publicatie over de openheid die bedrijven geven (disclosure) over hun online diensten, de ervaringen van gebruikers en de maatregelen die ze nemen om kinderen en jongeren te beschermen.